Parlamentul European
2024-2029

TEXTE ADOPTATE

P10_TA(2026)0219

Raportul Comisiei pe 2025 privind Bosnia și Herțegovina

Rezoluția Parlamentului European din 17 iunie 2026 referitoare la raportul Comisiei pe 2025 privind Bosnia și Herțegovina (2025/2251(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Acordul de stabilizare și de asociere între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Bosnia și Herțegovina, pe de altă parte[1], care a intrat în vigoare la 1 iunie 2015,

– având în vedere Acordul-cadru general pentru pace în Bosnia și Herțegovina, parafat la Dayton la 21 noiembrie 1995 și semnat la Paris la 14 decembrie 1995 (Acordul de pace de la Dayton),

– având în vedere concluziile Președinției în urma reuniunii Consiliului European din 21-22 iunie 1993 de la Copenhaga, în care s-au stabilit criteriile de la Copenhaga,

– având în vedere cererea Bosniei și Herțegovinei de aderare la UE, depusă la 15 februarie 2016,

– având în vedere comunicarea Comisiei din 29 mai 2019, intitulată „Avizul Comisiei privind cererea Bosniei și Herțegovinei de aderare la Uniunea Europeană” (COM(2019)0261),

– având în vedere concluziile Consiliului European din 15 decembrie 2022, prin care se acordă Bosniei și Herțegovinei statutul de țară candidată la UE,

– având în vedere concluziile Consiliului European din 22 martie 2024 și decizia de a deschide negocierile de aderare cu Bosnia și Herțegovina,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1529 al Parlamentului

[1] JO L 164, 30.6.2015, p. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

European și al Consiliului din 15 septembrie 2021 de instituire a Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA III)[2],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1449 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 mai 2024 privind instituirea Mecanismului de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest[3],

– având în vedere declarația adoptată la summitul UE-Balcanii de Vest de la Salonic din 21 iunie 2003,

– având în vedere Declarația de la Zagreb adoptată la summitul UE-Balcanii de Vest de la Zagreb din 6 mai 2020, care a confirmat prioritățile comune, inclusiv perspectiva europeană a regiunii, consolidarea democrației, a statului de drept și a drepturilor fundamentale, precum și nevoia de procese politice incluzive și de reconciliere,

– având în vedere declarația adoptată la summitul UE-Balcanii de Vest de la Bruxelles din 17 decembrie 2025,

– având în vedere concluziile Președinției din 16 decembrie 2025 referitoare la extindere,

– având în vedere Procesul de la Berlin, lansat la 28 august 2014,

– având în vedere comunicarea Comisiei din 6 octombrie 2020 intitulată „Un plan economic și de investiții pentru Balcanii de Vest” (COM(2020)0641),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 8 noiembrie 2023 intitulată „Un nou plan de creștere pentru Balcanii de Vest” (COM(2023)0691),

– având în vedere Comunicarea Comisiei din 20 martie 2024 privind reformele și revizuirea politicilor înainte de extindere (COM(2024)0146),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 4 noiembrie 2025 intitulată „Comunicarea din 2025 privind politica de extindere a UE” (COM(2025)0690) și documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei intitulat „Raportul pe 2025 privind Bosnia și Herțegovina” (SWD(2025)0751),

– având în vedere prezentarea generală și evaluarea de țară ale Comisiei din 2 iunie 2025 privind programul de reformă economică al Bosniei și Herțegovinei, precum și concluziile comune ale

---

2 JO L 330, 20.9.2021, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.

3 JO L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

dialogului economic și financiar cu partenerii regionali din 13 mai 2025,

– având în vedere cel de al cincilea Consiliu de stabilizare și de asociere UE-Bosnia și Herțegovina din 19 iulie 2023 și cea de a opta reuniune a Comitetului de stabilizare și de asociere UE-Bosnia și Herțegovina din 11 septembrie 2025,

– având în vedere rezultatele celei de a șaptea și celei de a opta reuniuni a Comisiei parlamentare de stabilizare și de asociere UE-Bosnia și Herțegovina, derulate la 17 și 18 septembrie 2025 și, respectiv, la 11 și 12 martie 2026,

– având în vedere raportul experților din 5 decembrie 2019 privind aspecte legate de statul de drept în Bosnia și Herțegovina,

– având în vedere cel de al 67-lea și cel de al 68-lea raport al Înaltului reprezentant pentru asigurarea punerii în aplicare a Acordului de pace privind Bosnia și Herțegovina, adresate Secretarului General al ONU la 6 mai 2025 și, respectiv, la 31 octombrie 2025,

– având în vedere Rezoluția 2795 (2025) a Consiliului de Securitate al ONU din 31 octombrie 2025, care prelungește mandatul Forței militare a UE în Bosnia și Herțegovina (EUFOR) până la 31 octombrie 2026,

– având în vedere Rezoluția 78/282 din 23 mai 2024 a Adunării Generale a ONU, prin care se proclamă ziua de 11 iulie drept Ziua internațională de reflecție și comemorare a genocidului de la Srebrenica din 1995,

– având în vedere Constituția Bosniei și Herțegovinei,

– având în vedere articolele 21 și 22 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,

– având în vedere rezoluțiile UNESCO privind dreptul la educație în limba maternă,

– având în vedere recomandarea sa din 17 ianuarie 2024 adresată Consiliului, Comisiei și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate privind rolul diplomației preventive în soluționarea conflictelor înghețate din întreaga lume – oportunități ratate sau schimbări pentru viitor?,

– având în vedere rezoluția sa din 11 martie 2026 referitoare la strategia de extindere a UE[4],

---

4 Texte adoptate, P10_TA(2026)0077.

– având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Bosnia și Herțegovina,

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A10-0165/2026),

A. întrucât Bosnia și Herțegovina este o țară candidată care aspiră la integrarea euro-atlantică ca drum către o pace sustenabilă, democrație și prosperitate pe termen lung; întrucât, potrivit unor sondaje de opinie recente, 70 % dintre cetățenii Bosniei și Herțegovinei sunt în favoarea aderării la UE;

B. întrucât războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a deteriorat situația de securitate din Europa și a evidențiat și mai mult poziția strategică a țărilor din Balcanii de Vest în arhitectura de securitate europeană; întrucât Bosnia și Herțegovina are relații strânse cu NATO;

C. întrucât fiecare țară candidată este evaluată în funcție de propriile merite în ceea ce privește îndeplinirea criteriilor consacrate de la Copenhaga;

D. întrucât procesul de extindere este un proiect de pace care implică o Bosnie și Herțegovină funcțională, democratică și multietnică, în care toți cetățenii se bucură de drepturi și șanse egale; întrucât blocajele continue și retorica secesionistă subminează acest obiectiv și perspectiva europeană a întregii țări;

E. întrucât efectele pozitive ale extinderii pot fi deosebit de benefice și pot ajuta Bosnia și Herțegovina să depășească vechile sale dificultăți interne;

F. întrucât UE rămâne principalul partener politic și economic al țărilor din Balcanii de Vest; întrucât UE continuă să fie cel mai mare partener comercial și de investiții al Bosniei și Herțegovinei;

G. întrucât Bosnia și Herțegovina este în continuare supusă supravegherii internaționale, astfel cum s-a stabilit în Acordul de pace de la Dayton prin care s-au încheiat ostilitățile active, care a pus bazele păcii în această țară și care constituie în continuare fundamentul structurii instituționale a Bosniei și Herțegovinei și a fost conceput pentru a fi un garant al egalității între cele trei popoare constitutive;

H. întrucât, pentru a proteja și consolida pacea obținută prin Acordul de pace de la Dayton și pentru a permite Bosniei și Herțegovinei să devină membru cu drepturi depline și funcțional al UE, este necesară trecerea la etapa următoare a acordului constituțional post-Dayton, care va consolida unitatea în această țară multietnică și va acorda

drepturi și responsabilități depline pentru procesul decizional doar cetățenilor săi;

I. întrucât în Busola strategică s-a afirmat că, în ceea ce privește securitatea și stabilitatea, este deosebit de important să se sprijine suveranitatea, unitatea și integritatea teritorială a Bosniei și Herțegovinei;

J. întrucât Bosnia și Herțegovina este un stat multietnic pe teritoriul căruia trăiesc împreună de secole diferite grupuri religioase și popoare într-un mediu de toleranță și respect reciproc; întrucât diversitatea lingvistică și culturală este unul dintre principiile fundamentale ale UE;

K. întrucât Milorad Dodik a vizitat Statele Unite la începutul lunii februarie 2026 și s-a întâlnit cu înalți funcționari americani; întrucât mai mulți membri ai administrației entității Republica Srpska au fost eliminați de pe lista de sancțiuni a SUA; întrucât entitatea Republica Srpska a angajat firme de lobby străine și s-a relatat că astfel de acorduri contractuale urmăresc să asigure sprijin internațional pentru obiectivele secesioniste legate de statutul entității Republica Srpska din Bosnia și Herțegovina,

Angajamentul față de aderarea la UE

1. își reafirmă cu fermitate sprijinul pentru aderarea Bosniei și Herțegovinei la UE pe baza unității, suveranității și integrității teritoriale; reamintește că progresele se bazează pe merite, necesitând implementarea unor reforme susținute și credibile pentru a îndeplini criteriile de la Copenhaga, a proteja instituțiile democratice, a garanta democrația, a susține statul de drept, a combate corupția și criminalitatea organizată și a asigura respectarea drepturilor fundamentale și nediscriminarea pentru toți cetățenii, inclusiv popoarele constitutive, indiferent de apartenența etnică, religioasă sau de altă natură;

2. reafirmă importanța Bosniei și Herțegovinei în Balcanii de Vest; invită Comisia să mobilizeze instrumentele diplomatice, politice și culturale necesare pentru a consolida parteneriatele strategice ale Bosniei și Herțegovinei cu Uniunea Europeană și să sprijine integrarea regională, cu respectarea deplină a suveranității și a cooperării internaționale;

3. subliniază că UE trebuie să rămână exigentă și totodată echitabilă în evaluarea progreselor țării în raport cu criteriile de aderare;

4. sprijină integrarea treptată a Bosniei și Herțegovinei în anumite politici și programe ale UE înainte de aderarea deplină, în funcție de progresele înregistrate cu reformele; consideră că această integrare treptată aduce beneficii concrete cetățenilor din Bosnia și

Herțegovina, le consolidează încrederea în procesul de aderare la UE și creează un impuls ireversibil către aderarea pe deplin la aceasta;

5. îndeamnă liderii politici ai Bosniei și Herțegovinei să își reînnoiască și să își reafirme angajamentul față de obiectivul strategic al aderării la UE și să realizeze fără alte întârzieri sau piedici de natură politică, într-un mod credibil, substanțial și în timp util, reformele și măsurile necesare și care trebuiau realizate de mult, stabilite de Comisie, asigurându-se în același timp că eforturile depuse în direcția aderării contribuie la coeziunea politică și nu exacerbează diviziunile interne, în vederea deschiderii negocierilor de aderare imediat ce sunt îndeplinite în mod credibil condițiile prealabile necesare;

6. solicită să se pună capăt atitudinii necooperante, utilizării dreptului de veto al entităților în scopuri politice, retoricii contraproductive și tacticilor de dezbinare care împiedică progresul și distrag atenția de la reformele legate de UE; încurajează toți liderii să se implice în mod constructiv, pentru a răspunde aspirațiilor cetățenilor și a depăși impasul; accentuează că progresele Bosniei și Herțegovinei pe calea aderării depind, în ultimă instanță, de voința politică și de asumarea responsabilității de către autoritățile de la toate nivelurile de guvernanță; reamintește că actorii politici din Bosnia și Herțegovina și-au demonstrat anterior capacitatea de a ajunge la un consens și de a realiza reforme esențiale;

7. evidențiază rolul-cheie al Adunării Parlamentare a Bosniei și Herțegovinei în procesul de aderare; o încurajează să acorde prioritate reformelor legate de UE și să se angajeze într-un dialog constructiv pentru a asigura un proces legislativ eficace și neobstrucționat; este profund șocat și îngrijorat de obstrucționarea motivată politic și de blocajele repetate care au împiedicat semnificativ funcționarea legislaturii la nivel de stat și au întârziat adoptarea legislației cerute de UE; solicită adoptarea Legii privind Consiliul Superior al Judecătorilor și Procurorilor din Bosnia și Herțegovina și a Legii privind instanțele, ținându-se seama în mod corespunzător de recomandările Comisiei de la Veneția și în urma unui proces de consultare publică semnificativ și incluziv, în acord cu standardele europene;

8. accentuează că în țările candidate care au acorduri constituționale complexe, cum este Bosnia și Herțegovina, reformele esențiale care afectează funcționarea, independența și competențele instituțiilor de la nivel de stat nu trebuie să fie grăbite sau instrumentalizate politic; subliniază că procedurile accelerate sau presiunea de a respecta calendarele politice nu trebuie să pericliteze calitatea juridică, integritatea instituțională sau separarea constituțională a puterilor; accentuează că reformele care diminuează eficacitatea instituțiilor de la nivel central nu pot fi considerate progrese pe calea către aderarea la UE;

9. invită Consiliul de Miniștri al Bosniei și Herțegovinei să numească cu promptitudine un negociator-șef pentru negocierile de aderare a Bosniei și Herțegovinei la UE, în conformitate cu recentele hotărâri ale Curții Constituționale a Bosniei și Herțegovinei și cu respectarea deplină a competențelor constituționale și a ordinii juridice a Bosniei și Herțegovinei; încurajează autoritățile din Bosnia și Herțegovina să se coordoneze la toate nivelurile pentru alinierea armonizată la acquis-ul UE;

10. invită Bosnia și Herțegovina să revizuiască, înainte de a institui cadrul intern pentru desfășurarea negocierilor de aderare la UE, decizia privind sistemul de coordonare a procesului de integrare europeană, astfel încât să asigure un sistem mai funcțional, mai eficient, mai transparent și mai responsabil, inclusiv prin alinierea drepturilor de vot la competențele constituționale, prin introducerea unor mecanisme de răspundere și a unor criterii clare pentru numiri și prin adoptarea Programului național pentru adoptarea acquis-ului sau a unui program de integrare echivalent ca foaie de parcurs pentru procesul de aderare;

11. invită autoritățile din Bosnia și Herțegovina să se asigure că instituirea cadrului intern pentru desfășurarea negocierilor de aderare la UE este transparentă și incluzivă, cu mecanisme semnificative de dialog cu societatea civilă și cu partenerii sociali;

12. regretă prevalența continuă a diviziunilor politice, a discursurilor de incitare la ură, inclusiv a incitării la intoleranță etnică, religioasă și rasială, a negării genocidului și a altor crime de război, a glorificării criminalilor de război, a eforturilor secesioniste ale conducerii entității Republica Srpska și a acaparării statului, care, la decenii după război, erodează încrederea populației, accelerează exodul creierelor și paralizează țara;

13. ia act de deciziile adunării entității Republica Srpska de a abroga legile considerate neconstituționale de către Curtea Constituțională a Bosniei și Herțegovinei; condamnă retorica incendiară și derogatorie continuă și politicile secesioniste urmărite de conducerea formală și de facto a entității Republica Srpska, comportamentul ostil al funcționarilor publici față de înalți funcționari publici, organizațiile societății civile, opoziția politică și alte voci independente din societate, precum și sărbătorirea așa-numitei Zile a Republicii Srpska, care slăbește Bosnia și Herțegovina, subminează calea sa spre aderare și reprezintă o încălcare directă a Acordului de pace de la Dayton;

14. denunță dialogul continuu al autorităților entității Republica Srpska cu oficiali ruși și cu entități sancționate, evidențiind riscurile la adresa securității și stabilității Bosniei și Herțegovinei; îndeamnă toți actorii politici din entitatea Republica Srpska să se implice în mod constructiv în cadrul instituțiilor statului și să acorde prioritate

reformelor necesare pe calea europeană a Bosniei și Herțegovinei; condamnă ferm orice eforturi de lobby ale guvernului entității Republica Srpska care vizează obținerea sprijinului internațional pentru secesiunea sa sau contestarea mandatului Înaltului Reprezentant, deoarece astfel de acțiuni constituie încălcări directe ale Constituției Bosniei și Herțegovinei și sunt contrare suveranității, integrității teritoriale și căii europene a țării;

15. invită Consiliul și Comisia să ia în considerare toate instrumentele disponibile, inclusiv măsuri restrictive specifice în temeiul cadrului existent de sancțiuni al UE pentru Bosnia și Herțegovina și al variantelor sale reînnoite succesive, împotriva persoanelor responsabile de obstrucționarea gravă și persistentă a instituțiilor democratice, a procesului de reformă, a integrității teritoriale și a procesului de integrare în UE; accentuează că astfel de măsuri trebuie să fie proporționale, reversibile și concepute astfel încât să nu afecteze populația;

16. încurajează Comisia să își intensifice implicarea pe teren cu scopul de a promova dialogul, de a consolida încrederea și de a promova integrarea regională;

17. salută alinierea oficială deplină continuă a Bosniei și Herțegovinei la politica externă și de securitate comună a UE, inclusiv la sancțiunile impuse în urma războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, și îndeamnă la punerea efectivă în aplicare și la asigurarea respectării sancțiunilor; salută participarea continuă a Bosniei și Herțegovinei la gestionarea crizelor și la operațiunile UE;

18. salută adoptarea în unanimitate a Programului de reformă al Bosniei și Herțegovinei pentru 2025 de către Consiliul de Miniștri al țării și salută angajamentul continuu al Bosniei și Herțegovinei în cadrul Parteneriatului pentru pace al NATO; încurajează instituțiile țării să pună în aplicare în continuare prioritățile și obligațiile care decurg din această cooperare pentru a consolida capacitatea instituțională, cooperarea în materie de securitate și integrarea euro-atlantică și pentru a îmbunătăți pregătirea țării pentru apărare;

19. își reafirmă sprijinul pentru Biroul Înaltului Reprezentant (OHR) și operația Althea a forței militare a UE (EUFOR) și, deși regretă dependența continuă a Bosniei și Herțegovinei de aceste instituții, recunoaște rolul lor vital în protejarea păcii și a stabilității în Bosnia și Herțegovina și în regiune și sprijină mandatul lor până când se instituie structuri de răspundere la nivel național; regretă că este nevoie în continuare să se reînnoiască mandatul EUFOR Althea, la peste 30 de ani de la Acordul de pace de la Dayton, și încurajează Bosnia și Herțegovina să îndeplinească angajamentul restant de pe agenda 5+2 de a deschide calea pentru încetarea supravegherii internaționale; invită toate statele membre eligibile să-și mărească participarea la misiunile UE de menținere a păcii, cum ar fi operația

Althea a EUFOR în Bosnia și Herțegovina; subliniază că este important să se mențină niveluri adecvate de forțe și o cunoaștere adecvată a situației, inclusiv monitorizarea evoluției mediului politic și de securitate; accentuează că misiunea rămâne un factor esențial de stabilizare în țară;

20. regretă demisia Înaltului Reprezentant Christian Schmidt și accentuează că orice tranziție viitoare în ceea ce privește Biroul Înaltului Reprezentant ar trebui să se bazeze pe respectarea deplină a ordinii constituționale, a suveranității și a integrității teritoriale a Bosniei și Herțegovinei, sprijinind în același timp o mai mare asumare la nivel local și responsabilitate instituțională pentru a avansa pe calea europeană a țării; subliniază că, având în vedere contribuția financiară substanțială a UE, orice viitor Înalt Reprezentant ar trebui numit dintr-un stat membru al UE și ar trebui să funcționeze pe baza unei foi de parcurs clare în vederea închiderii treptate a Biroului Înaltului Reprezentant și a transferului responsabilităților către reprezentantul special al UE; subliniază că orice astfel de demisie nu trebuie să fie legată sau condiționată de abrogarea legislației adoptate ca răspuns la acțiunile secesioniste sau la măsurile neconstituționale promovate de Milorad Dodik;

21. este în continuare îngrijorat de eforturile răuvoitoare de dezinformare și de ingerințe străine ale actorilor din țările terțe în Bosnia și Herțegovina, care urmăresc să semene discordie, violență și tensiuni interetnice și să destabilizeze Bosnia și Herțegovina și calea sa spre aderare; este deosebit de îngrijorat de operațiunile continue de dezinformare care provin din Rusia și Serbia și vizează Balcanii de Vest în general și care sunt încurajate și de actori interni, precum și, într-o mai mică măsură, de Turcia, Iran și alte țări din Golf; își exprimă, de asemenea, îngrijorarea cu privire la influența economică și politică tot mai mare a Chinei în regiune, în special prin intermediul infrastructurii strategice și al împrumuturilor; invită Bosnia și Herțegovina să ia măsuri decisive pentru a contracara aceste amenințări și a consolida reziliența societății, inclusiv prin eforturi de aliniere la Regulamentul privind serviciile digitale[5] pentru a dezvolta strategii, capacități și mecanisme de coordonare pentru a răspunde riscurilor legate de alegeri și altor riscuri din spațiul informațional digital, în conformitate cu obiectivele scutului european pentru democrație; invită Bosnia și Herțegovina să dezvolte și să pună în aplicare în continuare inițiative cuprinzătoare și incluzive de alfabetizare mediatică în întregul sistem de învățământ;

---

5 Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale) (JO L 277, 27.10.2022, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

22. evidențiază importanța comunicării strategice cu privire la beneficiile aderării la UE; invită Serviciul European de Acțiune Externă și Delegația UE în Bosnia și Herțegovina să își intensifice eforturile în acest sens și să consolideze măsurile de asistență finanțate de UE în sprijinul rezilienței democratice și al integrității informațiilor; scoate în evidență rolul esențial al organizațiilor societății civile pentru promovarea discursului public față în față privind integrarea în UE, pentru combaterea dezinformării și pentru facilitarea dezbaterii publice în cunoștință de cauză și invită Comisia și statele membre ale UE să le implice în eforturile de comunicare strategică;

23. amintește că securitatea și stabilitatea în Balcanii de Vest încă nu este realizată întru totul și că există riscul unei posibile propagări în urma deteriorării actuale a situației securității europene; subliniază că este necesar să se contracareze în mod proactiv propaganda actorilor răuvoitori din regiune, care urmărește să submineze interesele și valorile UE;

24. salută angajamentul Bosniei și Herțegovinei în cadrul Comisiei parlamentare de stabilizare și de asociere UE-Bosnia și Herțegovina, urmărind realizarea uneia dintre cele 14 priorități-cheie stabilite de Comisie;

25. invită Comisia Europeană și Consiliul de Miniștri al Bosniei și Herțegovinei să adere pe deplin la Decizia (UE) 2015/1900 a Consiliului din 5 octombrie 2015[6], în special la dispozițiile referitoare la componența și la reprezentarea membrilor Comisiei de stabilizare și de asociere, și să asigure punerea concretă în aplicare pe deplin și în mod eficace a acesteia;

Democrația și statul de drept

26. regretă că actorii politici din Bosnia și Herțegovina nu au pus încă în aplicare reformele constituționale și electorale necesare pentru a se asigura că toți cetățenii își pot exercita drepturile politice în condiții de egalitate; își reia apelul adresat Bosniei și Herțegovinei de a se alinia la Convenția europeană a drepturilor omului și de a pune în aplicare hotărârile relevante ale Curții Constituționale din Bosnia și Herțegovina și ale Curții Europene a Drepturilor Omului, în vederea eliminării tuturor formelor de inegalitate și de discriminare;

---

6 Decizia (UE) 2015/1900 a Consiliului din 5 octombrie 2015 de stabilire a poziției care urmează să fie adoptată în numele Uniunii Europene în cadrul Consiliului de stabilizare și de asociere instituit prin Acordul de stabilizare și de asociere între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Bosnia și Herțegovina, pe de altă parte, cu privire la o decizie a Consiliului de stabilizare și de asociere de adoptare a regulamentului său de procedură (JO L 277, 22.10.2015, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1900/oj).

îndeamnă toate autoritățile politice și toți reprezentanții instituționali să acționeze în vederea introducerii modificărilor necesare printr-un dialog real, printr-un proces incluziv și prin consultări cuprinzătoare cu cetățenii, cu societatea civilă, cu experți independenți și cu toate părțile interesate relevante din țară, pentru a face posibilă o transformare sustenabilă a Acordului de pace de la Dayton într-o constituție, în concordanță deplină cu standardele și principiile europene, cu scopul de a asigura un sistem de guvernanță funcțional, responsabil și reprezentativ, care să fie legitimat de popor; reafirmă că nicio reformă electorală nu trebuie să adâncească sau să cimenteze diviziunile etnice;

27. îndeamnă autoritățile din Bosnia și Herțegovina să pună în aplicare, fără alte întârzieri, recomandările internaționale de a consolida integritatea, credibilitatea și transparența procesului electoral, inclusiv în faza preelectorală, mai ales în ceea ce privește finanțarea partidelor și a campaniilor, publicitatea și campaniile politice, garanțiile împotriva manipulării și dezinformării în informațiile diseminate publicului, înregistrarea partidelor, măsurile de asigurare a egalității de gen și dispozițiile legate de tehnologiile electorale moderne, cum ar fi identificarea biometrică a alegătorilor și verificarea voturilor; solicită finanțarea sustenabilă a Comisiei electorale centrale;

28. invită autoritățile din Bosnia și Herțegovina să asigure numirea independentă din punct de vedere politic și verificarea efectivă a președinților și a vicepreședinților secțiilor de votare, să prevină eludarea normelor privind conducerea nepartizană a acestora, să verifice periodic registrele electorale și anomaliile privind prezența la vot și să asigure investigarea în timp util, sancționarea eficace a fraudelor electorale, inclusiv furtul de identitate, falsificarea semnăturilor și modelele de prezență la vot neplauzibile, și o acoperire mediatică echilibrată și o supraveghere eficace a radiodifuzorilor publici în timpul campaniilor electorale;

29. accentuează că, deși descentralizarea este compatibilă cu aderarea la UE, Bosnia și Herțegovina trebuie să își alinieze cadrul constituțional la standardele UE, la hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului și ale Curții Constituționale a Bosniei și Herțegovinei și să se asigure că instituțiile sale funcționează în mod eficace pentru a-și asuma pe deplin obligațiile care decurg din aderarea la UE și pentru a aduce beneficii tuturor cetățenilor, inclusiv printr-un nivel mai ridicat de securitate juridică în repartizarea competențelor, printr-o capacitate efectivă la nivelul statului de a coordona, a adopta, a pune în aplicare și a asigura respectarea acquis-ului UE și prin acorduri instituționale în măsură să prevină blocajele persistente și utilizarea abuzivă a dreptului de veto;

30. îndeamnă toate autoritățile, în special pe cele din entitatea Republica Srpska, să respecte și să pună în aplicare hotărârile Curții Constituționale a Bosniei și Herțegovinei, să susțină ordinea constituțională și să numească fără întârziere judecătorii din Republica Srpska care lipsesc în cadrul Curții Constituționale a Bosniei și Herțegovinei;

31. subliniază rolul central al statului de drept în transformarea democratică; solicită o reformă judiciară urgentă pentru a consolida independența, profesionalismul, asumarea răspunderii și eficiența sistemului judiciar, inclusiv printr-un cadru juridic care să consolideze integritatea, independența, stabilitatea financiară și funcționarea, precum și transparența Consiliului Superior al Judecătorilor și Procurorilor și să stabilească garanții privind numirile, conflictele de interese, declarațiile de avere și de interese și limitele mandatului; accentuează că toate numirile în cadrul sistemului judiciar din Bosnia și Herțegovina ar trebui să se bazeze pe merit, competență și calificări profesionale;

32. ia act cu îngrijorare de progresele limitate înregistrate în combaterea corupției larg răspândite și de semnele tot mai accentuate de acaparare a statului, care reprezintă o problemă structurală adânc înrădăcinată în sistemul de guvernanță extrem de complex al țării, bazat pe considerente etnice; îndeamnă autoritățile politice să ia măsuri imediate și concrete la nivel de stat și de entitate și să consolideze cooperarea dintre organismele anticorupție, poliție și parchet, pentru a combate mai eficient corupția și acapararea statului, astfel încât să restabilească încrederea populației și să inverseze tendința de exod al creierelor; solicită o monitorizare judiciară independentă și transparentă, cu protejarea sistemului judiciar în fața ingerințelor politice, a intimidării sau a asigurării respectării legislației în mod selectiv;

33. invită toate nivelurile de guvernanță din Bosnia și Herțegovina să își alinieze cadrele juridice și instituționale pentru protecția avertizorilor de integritate la acquis-ul relevant al UE și să asigure pe deplin respectarea lor în practică; invită, în plus, autoritățile de la toate nivelurile să asigure un tratament profesional, bazat pe drepturi și fără caracter intimidant al persoanelor care raportează, inclusiv prin formarea și sensibilizarea sistematică a funcționarilor publici care primesc și prelucrează rapoarte, astfel încât să se prevină practicile care subminează încrederea în mecanismele de raportare, inclusiv punerea sub semnul întrebării a motivației avertizorilor de integritate; îndeamnă autoritățile Bosniei și Herțegovinei de la toate nivelurile să îmbunătățească și să asigure pe deplin respectarea normelor privind conflictele de interese;

34. invită Bosnia și Herțegovina să abordeze lacunele sistemice în ceea ce privește combaterea criminalității organizate prin îmbunătățirea cooperării operaționale dintre organismele de aplicare a legii de la

nivel de stat și de entitate, a capacității lor de investigare, a anchetelor și a procedurilor de confiscare și sechestrare a activelor, precum și prin combaterea acaparării politice; salută operațiunile de asigurare a respectării legislației sprijinite de Europol; se declară îngrijorat de vulnerabilitățile la pătrunderea unor elemente infracționale în sistemele politice și juridice;

35. îndeamnă Bosnia și Herțegovina să elimine lacunele din cadrele sale de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului (CSB/CFT) pentru a evita includerea pe lista gri, inclusiv prin adoptarea normelor necesare pentru punerea eficace în aplicare a legislației privind CSB/CFT și prin instituirea rapidă a unor registre ale beneficiarilor reali pentru persoanele juridice, în special prin asigurarea unor acțiuni imediate din partea entităților și a districtului Brčko, în conformitate deplină cu acquis-ul UE și cu recomandările MONEYVAL;

36. invită Bosnia și Herțegovina să se alinieze la politica UE în domeniul vizelor și, între timp, să aplice măsuri de securitate suplimentare; invită, de asemenea, Bosnia și Herțegovina să își îmbunătățească securitatea frontierelor și gestionarea migrației, în deplină concordanță cu standardele privind drepturile omului și cu dreptul internațional;

37. solicită o administrație publică puternică și eficace și o funcție publică profesionistă și depolitizată, cu numiri bazate numai pe merit, capacități consolidate pentru coordonatorii de reformă la nivel de entitate și la nivel local, având în vedere că acestea sunt nivelurile unde cetățenii au primul punct de contact, precum și coordonarea politicilor la nivel național și digitalizarea administrației publice pentru a reduce politizarea și ineficiența;

38. subliniază că este necesar să se depună eforturi suplimentare pentru a pune în aplicare reformele în domeniul gestionării finanțelor publice și al administrației publice, și pentru a remedia problema constrângerilor continue în materie de capacitate administrativă prin investiții susținute ale UE în cadre de dezvoltare a capacităților și de partajare a cunoștințelor de înaltă calitate, bazate pe modelele de bune practici existente ale partenerilor din UE și de la nivel internațional; invită autoritățile din Bosnia și Herțegovina, de la toate nivelurile, în special executivul, să asigure transparența și accesul publicului la informații în toate etapele procesului decizional, inclusiv prin publicarea în timp util a proiectelor de acte legislative și a documentelor conexe, precum și a tabelelor de concordanță privind alinierea la acquis-ul UE, și prin consultări publice semnificative, în conformitate cu standardele europene de guvernare deschisă și responsabilitate;

39. subliniază rolul esențial jucat de organizațiile societății civile în procesul de extindere și că acestea sunt vitale pentru încurajarea

democrației și a pluralismului, precum și pentru promovarea bunei guvernări și a progresului social; subliniază că ar trebui să se asigure participarea semnificativă, structurată și continuă a organizațiilor societății civile cu experiență dovedită și cu cunoștințe specializate sectoriale în toate etapele procesului de aderare; invită autoritățile de la toate nivelurile din Bosnia și Herțegovina să consolideze transparența, responsabilitatea și integritatea finanțării publice pentru organizațiile societății civile, inclusiv prin licitații publice obligatorii, prin criterii de atribuire clare și măsurabile, prin publicarea proactivă a datelor privind beneficiarii și fondurile alocate, prin instituirea unor registre publice ale granturilor și prin garanții împotriva conflictelor de interese, a influenței politice și a deturnării fondurilor publice în scopuri partizane sau legate de campanii; invită autoritățile din Bosnia și Herțegovina și Comisia să asigure o finanțare mărită, transparentă și sustenabilă pentru societatea civilă, inclusiv pentru inițiativele care vizează depășirea diviziunilor sociale, promovând reconcilierea și întărind dialogul interetnic;

Libertățile fundamentale și drepturile omului

40. subliniază că mass-media liberă și pluralistă se află la baza democrației; este îngrijorat de deficitul persistent de finanțare al radiodifuzorului public din Bosnia și Herțegovina; invită autoritățile competente să pună în aplicare hotărârile judecătorești definitive pronunțate la Banja Luka privind datoria pe care radiodifuzorul public RTRS o are față de serviciul public de radiodifuziune din Bosnia și Herțegovina (BHRT) și își reiterează apelul adresat Adunării Parlamentare a Bosniei și Herțegovinei de a adopta un cadru juridic sustenabil pe termen lung pentru finanțarea tuturor celor trei radiodifuzori publici din țară, asigurând în același timp, în permanență, transparența structurii de proprietate a mass-mediei; reamintește, de asemenea că serviciul public de radiodifuziune a jucat un rol esențial în Bosnia și Herțegovina ca instrument de unificare a țării după război; solicită editarea și difuzarea programelor în limbile oficiale ale Bosniei și Herțegovinei;

41. regretă situația în curs de deteriorare a libertății religioase din țară; invită Bosnia și Herțegovina să protejeze mass-media publică de influența politică, să alinieze legislația la nivel de entitate cu cea de la nivel de stat și să introducă norme privind transparența proprietății mass-mediei și publicitatea publică; îndeamnă Bosnia și Herțegovina să accelereze adoptarea Legii privind comunicațiile electronice, în conformitate cu Regulamentul privind serviciile digitale și cu Regulamentul european privind libertatea mass-

mediei[7]; condamnă răspândirea continuă a dezinformării ruse în entitatea RS;

42. condamnă cu fermitate atacurile, amenințările, intimidarea, presiunea politică, reintroducerea și utilizarea dispozițiilor penale privind defăimarea și acțiunile strategice în justiție împotriva mobilizării publice (SLAPP) care vizează ziariști, lucrători din mass-media și alți apărători ai drepturilor omului și militanți, îndeosebi cele comise de personalități politice de nivel înalt și alte personaje puternice; îndeamnă Bosnia și Herțegovina să aplice o politică de toleranță zero și să se asigure că seriozitatea unor astfel de cazuri nu este minimalizată; solicită autorităților să adopte un cadru juridic pentru protecția efectivă împotriva SLAPP; invită Bosnia și Herțegovina să garanteze libertatea și siguranța ziariștilor și să abordeze eforturile care caută să restricționeze exercitarea liberă a activităților lor; condamnă, de asemenea, atacurile împotriva deputaților în Parlamentul European, a comisarilor UE, a funcționarilor UE și a Oficiului Înaltului Reprezentant;

43. invită Bosnia și Herțegovina să armonizeze cadrul juridic și de politică privind libertatea de exprimare și discursurile de incitare la ură la toate nivelurile de guvernare, în deplină conformitate cu standardele europene și internaționale privind drepturile omului, în vederea asigurării unui echilibru adecvat între protejarea libertății de exprimare și împiedicarea și urmărirea penală a discursurilor de incitare la ură, inclusiv prin remedierea lacunelor existente în cadrul juridic al Federației Bosniei și Herțegovinei; solicită combaterea discursurilor de incitare la ură în mass-media publică;

44. invită Bosnia și Herțegovina să protejeze pe deplin libertatea de întrunire și de asociere în întreaga țară; invită autoritățile entității RS să respecte hotărârea Curții Constituționale de abrogare a legii privind „agenții străini” inspirată de modelul rusesc, și să se abțină de la a reintroduce măsuri similare sau de la a se implica în atacuri la adresa drepturilor și libertăților fundamentale; subliniază că este necesar să se asigure o punere în aplicare mai riguroasă a deciziilor judiciare și să se dezincrimineze defăimarea în Bosnia și Herțegovina;

45. invită autoritățile din Bosnia și Herțegovina să întărească protecția juridică și instituțională a apărătorilor drepturilor omului și să asigure un mediu sigur și favorabil pentru activitatea lor;

---

[7] Regulamentul (UE) 2024/1083 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne și de modificare a Directivei 2010/13/UE (Regulamentul european privind libertatea mass-mediei) (JO L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

46. denunță atacurile, discriminarea și discursurile de incitare la ură împotriva minorităților și solicită acțiuni în justiție prompte și eficace; invită Bosnia și Herțegovina să respecte pe deplin Constituția, să respecte principiile egalității, nediscriminării și caracterului multietnic al statului și să adopte o strategie la nivel național pentru a asigura reprezentarea echitabilă și proporțională a tuturor cetățenilor, inclusiv a minorităților, în administrația publică și în instituțiile publice, precum și participarea lor deplină la viața publică și politică, în conformitate cu standardele democratice și cu angajamentele de integrare europeană a Bosniei și Herțegovinei;

47. invită Bosnia și Herțegovina să anuleze modificările aduse codului său penal în martie și în iunie 2025 privind eliminarea identității de gen ca o caracteristică protejată a persoanelor transsexuale și, respectiv, excluderea cuplurilor de același sex de la protecția împotriva violenței domestice;

48. invită autoritățile din Bosnia și Herțegovina să ia măsurile necesare pentru a obține statutul de observator în cadrul activității Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, pentru a întări alinierea la acquis-ul UE în domeniul drepturilor fundamentale, pentru a îmbunătăți elaborarea politicilor bazate pe dovezi și colectarea de date, și a consolida cooperarea în domeniul drepturilor fundamentale;

49. solicită să se consolideze independența, eficacitatea și vizibilitatea instituției Ombudsmanului pentru drepturile omului din Bosnia și Herțegovina, inclusiv printr-o abordare mai proactivă a încălcărilor grave și sistemice ale drepturilor omului și printr-o monitorizare mai eficace a recomandărilor sale;

50. solicită să se depună eforturi mai susținute în ceea ce privește egalitatea de gen și creșterea participării femeilor la viața publică și politică; îndeamnă Bosnia și Herțegovina să consolideze răspunsurile instituționale la violența de gen; salută progresele legislative din cadrul entității federației; își exprimă îngrijorarea cu privire la răspunsul lipsit de coerență și fragmentat al autorităților din Bosnia și Herțegovina la incidentele de violență de gen; îndeamnă autoritățile să abordeze violența de gen ca o problemă structurală; subliniază că este important să se asigure accesul gratuit și neîngrădit la servicii de sănătate sexuală și reproductivă în întreaga țară;

51. reamintește că, deși Bosnia și Herțegovina a ratificat Convenția de la Istanbul a Consiliului Europei în noiembrie 2013, asumându-și angajamentul juridic de a preveni și de a combate violența împotriva femeilor și violența domestică, punerea în aplicare a acesteia este în continuare neuniformă; invită Bosnia și Herțegovina să își întărească eforturile actuale, punând accentul pe îmbunătățirea protecției victimelor, pe asigurarea unei formări mai bune a poliției, pe

coordonarea răspunsurilor instituționale și pe remedierea deficiențelor în urmărirea penală a autorilor violenței de gen și a violenței domestice, în special în zonele rurale;

52. încurajează soluțiile pe termen lung pentru dezvoltarea unei educații de calitate care favorizează includerea, echitabilă și depolitizată, care să promoveze înțelegerea și reconcilierea și să asigure dreptul la educație în limba maternă; îndeamnă la dezvoltarea unei educații de istorie nediscriminatorii, bazate pe fapte istorice și pe respectarea valorilor democratice, în vederea întăririi înțelegerii reciproce și a combaterii discriminării; solicită UE să sprijine în mod activ acest proces; își reiterează apelul de a se pune capăt practicii „două școli sub același acoperiș”; subliniază că este important să se protejeze exprimarea culturală și lingvistică a tuturor persoanelor din Bosnia și Herțegovina; observă că adoptarea programelor și a programelor de învățământ ar trebui să respecte diversitatea culturală și lingvistică a țării;

53. reamintește că Bosnia și Herțegovina ar trebui să își asume pe deplin gestionarea migrației, să pună în aplicare în mod eficace legea privind controlul la frontiere, să îmbunătățească coordonarea și partajarea responsabilității între toate nivelurile de guvernare, să asigure personal adecvat poliției de frontieră și să pună la dispoziție proceduri de azil accesibile, eficiente și echitabile, asigurând în același timp respectarea pe deplin a drepturilor omului și a standardelor internaționale în materie de protecție; ia act de intrarea în funcțiune a Sistemului de intrare/ieșire (EES) al Uniunii Europene, care întărește monitorizarea frontierelor externe; invită autoritățile Bosniei și Herțegovinei să asigure pregătirea deplină și alinierea la cerințele tehnice și de protecție a datelor pe care le implică EES; invită Comisia să găsească soluții la provocările generate de noile norme ale UE privind EES pentru șoferii de camioane din Bosnia și Herțegovina și din alte țări din Balcanii de Vest;

Relații de bună vecinătate și reconciliere

54. salută rolul activ al Bosniei și Herțegovinei în cooperarea regională; subliniază că relațiile de bună vecinătate constituie un element-cheie al procesului de extindere a UE și al parcursului de aderare al fiecărei țări;

55. subliniază importanța reconcilierii în Bosnia și Herțegovina și îndeamnă autoritățile să asigure accesul la adevăr, justiție și căi de atac, inclusiv protecție juridică și despăgubiri pentru victimele civile ale crimelor de război, și să adopte o lege la nivel de stat care să asigure protecția și recunoașterea victimelor torturii; salută inițiativele locale de consolidare a păcii și de comemorare; solicită să se depună eforturi suplimentare în privința persoanelor dispărute, inclusiv prin cooperare regională; invită autoritățile de la toate nivelurile să sprijine în mod activ eforturile de comemorare a

victimelor și să se abțină de la a le împiedica, în special în comunitățile locale, aceste eforturi constituind o componentă esențială a reconcilierii și a amintirii;

56. recunoaște că reconcilierea trebuie să se bazeze pe recunoașterea și predarea faptelor istorice, pe onorarea și comemorarea victimelor, pe găsirea tuturor persoanelor dispărute, pe aducerea tuturor făptașilor în fața justiției și pe promovarea unui climat de reconciliere, încredere și respect la 30 de ani de la Acordul de pace de la Dayton; subliniază că actorii politici și cei aflați în poziții de influență au o responsabilitate specială de a contribui la crearea unui climat favorabil reconcilierii; reamintește importanța ca toate națiunile și persoanele responsabile să-și asume răspunderea pentru crimele comise în timpul războaielor din Balcani, pentru a depăși trecutul și a ajunge la reconciliere;

57. își reiterează apelul la adoptarea unor măsuri suplimentare și a unor programe concrete privind întoarcerea sustenabilă a refugiaților și a persoanelor strămutate intern, accesul la asistență medicală și la locuri de muncă, protecția socială și educația, precum și la respectarea deplină a tuturor drepturilor acestora la despăgubiri pentru bunurile care nu pot fi restituite;

58. respinge toate discursurile care exploatează tensiunile etnice, promovează revizionismul istoric, negarea genocidului și glorificarea criminalilor de război, precum și orice glorificare publică a fascismului, a național socialismului și a comunismului, inclusiv strigarea salutului ustașilor „Za dom spremni” la concertul lui Marko Perkovici Thompson de la Široki Brijeg, afișarea simbolurilor cetnicilor la o reuniune a mișcării Ravna Gora din Vișegrad și declarațiile făcute de președintele revocat al Camerei Reprezentanților entității federative, Dragan Miokovici, care justifică crimele comise de regimul comunist iugoslav după cel de Al Doilea Război Mondial și contestă faptele stabilite și independența și imparțialitatea tribunalelor naționale și internaționale sau prezentarea instituțiilor democratice și a controalelor constituționale ca fiind nelegitime, în special de către figurile politice; reamintește că astfel de discursuri subminează în mod direct reconcilierea, stabilitatea democratică și încrederea publicului; invită toți actorii politici din Bosnia și Herțegovina să se abțină de la o retorică incendiară care dezbină și ca autoritățile să întărească comunicarea strategică, să sprijine verificarea independentă a faptelor și să investească în educația în domeniul mass-mediei și în educația civică, inclusiv la nivel local, ca parte a unei abordări la nivelul întregii societăți a rezilienței democratice; îndeamnă Bosnia și Herțegovina să alinieze Codul penal al statului în ceea ce privește negarea genocidului și glorificarea criminalilor de război la acquis-ul UE;

59. își exprimă îngrijorarea serioasă cu privire la conceptele și discursurile politice promovate în regiune care pledează pentru unificarea sau coordonarea transfrontalieră bazată pe identitatea etnică, inclusiv așa-numita „lume sârbă”, care subminează suveranitatea și integritatea teritorială a statelor vecine și riscă să destabilizeze regiunea; accentuează că astfel de discursuri sunt incompatibile cu principiile relațiilor de bună vecinătate și cu procesul de aderare la UE; invită Serbia și toate țările din regiune să se angajeze în mod constructiv în ceea ce privește stabilitatea și integritatea teritorială a Bosniei și Herțegovinei și să sprijine în mod activ procesul de aderare a Bosniei și Herțegovinei;

60. îndeamnă Bosnia și Herțegovina să pună efectiv în aplicare strategia națională revizuită privind crimele de război și să consolideze în continuare cooperarea judiciară regională, inclusiv în ceea ce privește extrădarea suspecților;

61. reamintește că este important să se asigure accesul deplin la arhivele fostelor servicii secrete iugoslave (UDBA și KOS), și la cele ale serviciului de contrainformații al armatei populare iugoslave (KOS), inclusiv la cele păstrate la Sarajevo, la Banja Luka și, în special, la Belgrad; invită autoritățile să solicite în mod oficial, iar autoritățile sârbe să acorde fără întârziere, accesul deplin la materialele de arhivă relevante și, după caz, transferul acestora; subliniază că orice refuz sau întârziere subminează responsabilitatea, justiția pentru victime și reconcilierea regională;

62. subliniază importanța diplomației preventive în Bosnia și Herțegovina; invită Serviciul European de Acțiune Externă să întărească dezvoltarea competențelor în rândul personalului său pentru a înțelege mai bine contextul istoric, cultural și religios local, așa cum se subliniază în raportul privind rolul diplomației preventive adoptat de Parlamentul European în ianuarie 2024;

Reformele socioeconomice

63. salută agenda de reformă a Bosniei și Herțegovinei și îndeamnă la punerea sa rapidă în aplicare, la publicarea rapidă a acesteia în limbile oficiale ale Bosniei și Herțegovinei și la prezentarea sa în fața publicului într-un mod accesibil și transparent; reamintește că Bosnia și Herțegovina poate beneficia în continuare de alocarea sumei de 976,6 milioane EUR; subliniază că voința politică de a pune în aplicare reforme este esențială pentru a asigura fondurile și a preveni redistribuirea acestora; subliniază că nerespectarea termenelor limită și lipsa progreselor pot conduce la întârzieri ale Bosniei și Herțegovinei față de alte țări implicate în procesul de aderare în ceea ce privește convergența economică și integrarea în UE și îi pot priva pe cetățeni de beneficii socioeconomice semnificative; regretă că 10 % din fonduri, reprezentând peste 100 de milioane EUR, au fost pierdute permanent ca urmare a

întârzierilor inițiale ale autorităților politice în prezentarea agendei de reformă; solicită ratificarea rapidă a acordului financiar și de împrumut;

64. subliniază că orice eliberare și plată a acestor fonduri trebuie să rămână strict condiționată de îndeplinirea unor obiective de etapă clare, măsurabile și verificabile privind statul de drept, funcționarea democratică a instituțiilor, libertățile fundamentale și reformele socioeconomice; solicită implicarea efectivă a Adunării Parlamentare a Bosniei și Herțegovinei, a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali și a societății civile în monitorizarea punerii în aplicare a agendei de reformă și în supravegherea utilizării fondurilor UE, în conformitate cu principiul parteneriatului care promovează includerea;

65. îndeamnă Bosnia și Herțegovina să instituie un cadru instituțional pentru gestionarea fondurilor UE, inclusiv prin numirea unui coordonator național pentru Mecanismul de reformă și creștere, prin instituirea structurilor de sprijin necesare pentru punerea în aplicare a agendei de reformă, prin desemnarea unui punct de contact unic pentru fiecare reformă pentru a se asigura punerea în aplicare armonizată și coordonată la diferite niveluri de guvernare și prin numirea directorului Direcției pentru Integrare Europeană în calitate de coordonator național IPA III, în concordanță cu practicile anterioare; solicită o mai bună absorbție a fondurilor IPA III în Bosnia și Herțegovina, inclusiv la nivel local și regional;

66. consideră că finanțarea din partea UE ar trebui să sprijine mai eficient reformele democratice din țară și, prin urmare, solicită reprogramarea fondurilor UE relevante pentru a direcționa mai multe resurse către sprijinirea asistenței tehnice necesare pentru absorbția fondurilor, a reformelor din sistemul judiciar și a măsurilor anticorupție; mai mult, invită UE și țările din Balcanii de Vest să stabilească un cadru pentru cooperarea fructuoasă între Parchetul European (EPPO) și omologii săi din Balcanii de Vest, pentru a se asigura că EPPO își poate exercita efectiv competențele;

67. reamintește că fondurile UE pentru proiecte în entitatea Republika Srpska (RS) ar trebui să rămână înghețate până când tendința de regres democratic al entității RS va fi inversată;

68. salută propunerea Comisiei de a deschide negocieri cu Balcanii de Vest privind aderarea la politica UE de roaming la prețurile de pe piața națională, care va oferi populației din această regiune unul dintre cele mai concrete beneficii care se va resimți imediat pe parcursul procesului de aderare a țării la UE;

69. ia act de economia rezilientă, dar în continuă încetinire, a Bosniei și Herțegovinei; solicită o abordare bugetară sustenabilă pentru a aborda constrângerile legate de creștere, a îmbunătăți

competitivitatea și mediul de afaceri și de investiții, a asigura adoptarea la timp a bugetelor de stat, a pune în aplicare acțiuni de combatere a necorelării competențelor, a exodului creierelor, a crizei demografice care evoluează rapid, a șomajului și a strategiilor privind piața muncii, a sprijini inovarea, întreprinderile mici și mijlocii și tranziția verde și digitală și a asigura o mai mare transparență, responsabilitate și un proces decizional depolitizat;

70. invită autoritățile din Bosnia și Herțegovina să adopte măsuri concrete pentru a combate exodul creierelor, în special în rândul tinerilor, prin investiții în educație de calitate, locuri de muncă decente, protecție socială și politici care favorizează includerea și prin implementarea deplină a Garanției pentru tineret; subliniază importanța esențială a unui dialog social veritabil pentru ca beneficiile extinderii să fie resimțite de toate segmentele populației;

71. invită Bosnia și Herțegovina, îndeosebi parlamentele entităților Federației și Republika Srpska (RS) să finalizeze fără întârziere etapele legislative și instituționale rămase care sunt necesare pentru aderarea la zona unică de plăți în euro (SEPA), pentru a permite ca cetățenii și întreprinderile din Bosnia și Herțegovina să beneficieze de economii semnificative la costurile tranzacțiilor;

72. invită Bosnia și Herțegovina să reformeze achizițiile publice în conformitate cu normele UE, să consolideze supravegherea, capacitatea și coordonarea la nivel de stat și de entitate și să asigure proceduri transparente, competitive și rezistente la corupție, inclusiv prin intermediul unor sancțiuni mai puternice, al unui organism de control a achizițiilor publice cu adevărat independent, al unui sistem de achiziții publice electronice complet funcțional și al unor limite mai stricte privind acordurile directe și alte proceduri neconcurențiale;

Energia, mediul și conectivitatea

73. încurajează Bosnia și Herțegovina să își modernizeze normele privind piața energiei electrice și a gazelor în conformitate cu cel de al treilea pachet energetic al UE, să asigure transparența și să conecteze sistemele energetice naționale cu rețelele regionale și ale UE pentru a crește eficiența și securitatea; îndeamnă Bosnia și Herțegovina și entitățile sale să profite de dependența redusă a țării de gaze pentru a trece la un sistem energetic decarbonizat și a evita crearea de active blocate prin investiții masive în noi infrastructuri majore de gaz, urmărind în același timp diversificarea aprovizionării cu gaze prin interconectarea cu statele membre, în scopul reducerii dependenței de combustibilii fosili ruși;

74. invită Bosnia și Herțegovina să adopte o lege și strategii privind protecția mediului, să se alinieze la legislația UE în domeniul mediului, să asigure planificarea strategică și transparentă a

investițiilor, inclusiv participarea efectivă a publicului, să îmbunătățească protecția biodiversității și să accelereze tranziția ecologică și echitabilă; își exprimă îngrijorarea cu privire la situația animalelor fără stăpân;

75. invită toate entitățile miniere care își desfășoară activitatea în Bosnia și Herțegovina să respecte pe deplin legislația națională și să acorde prioritate protecției mediului și sănătății publice;

76. îndeamnă Bosnia și Herțegovina să pună în aplicare gestionarea integrată a apei și a apelor uzate, împiedicarea eficientă a inundațiilor și o strategie la nivel național de combatere a poluării aerului, inclusiv prin respectarea angajamentelor sale obligatorii de a închide centralele electrice pe cărbune Tuzla 4 și Kakanj 5 și de a respecta planul național de reducere a emisiilor în temeiul Tratatului de instituire a Comunității Energiei;

77. invită Bosnia și Herțegovina să îmbunătățească rețelele de transport și cooperarea transfrontalieră și să realizeze progrese în ceea ce privește principalele proiecte de infrastructură regională, utilizând pe deplin instrumentele UE de finanțare disponibile; subliniază importanța strategică a participării active a Bosniei și Herțegovinei la marile proiecte regionale de interconectare din domeniile transporturilor, energiei și rețelelor digitale din Balcanii de Vest; subliniază că aceste proiecte sprijină crearea unor lanțuri de aprovizionare reziliente, reduc dependențele strategice și contribuie în mod decisiv la convergența economică a țării, la integrarea regională și la reziliența acesteia, la cooperarea transfrontalieră, precum și la integrarea sa treptată în piața unică a UE; solicită Bosniei și Herțegovinei să promoveze, de asemenea, proiecte vizând mobilitatea militară;

°

° °

78. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Vicepreședintei Comisiei/Înaltei Reprezentante a Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Consiliului, Comisiei, Președinției Bosniei și Herțegovinei, Consiliului de miniștri din Bosnia și Herțegovina, Adunării Parlamentare a Bosniei și Herțegovinei, guvernelor și parlamentelor entității Federației Bosnia și Herțegovina, entității Republika Srpska și districtului Brčko, precum și Biroului Înaltului Reprezentant.